MMM vastaus ympäristövaliokunnan kysymyksiin

Onko maankäyttösektori ja sen toimenpiteet mukana valmistelussa olevassa ilmasto- ja energiastrategiassa?

Maankäyttösektori ja sen toimenpiteet ovat mukana EI-strategiassa. Strategian lukuun 2 kirjataan sektoreittain ne toimet, joista hallitus on poliittisesti linjannut riippumatta siitä, onko niihin ohjattu rahoitusta.

Ilmasto- ja energiastrategiassa linjataan tulevien vuosien toimet. Hallitus vahvistaa metsien kasvua ja hiilensidontaa ja toteuttaa kansallista metsästrategiaa 2035 toimeenpanemalla metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin. Puoliväliriihen ja vuoden 2025 toisen lisätalousarvion yhteydessä on esitetty myös rahoitusta paketin toimeenpanolle (riihi 14,9 M €, LTA 12 M €). Paketin toimeenpano vahvistaa metsien kasvua ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä tukee ilmastolain tavoitteiden saavuttamista. Se tukee myös Kansallisen metsästrategian ja metsäalan vähähiilitiekarttojen toimeenpanoa. Toimenpidepaketti kattaa metsien kasvutoimien ja päästövähennystoimien normiohjauksen, taloudellisen ohjauksen ja niitä tukevan informaatio-ohjauksen valmistelun ja toimeenpanon.

- Vahvistetaan metsätuhojen ennaltaehkäisyä ja seurantaa muun muassa metsänomistajien neuvonnan ja viestinnän kautta ja lisäämällä metsäalan toimijoiden osaamista aiheesta.
- Nostetaan METKA-tuen lisämäärärahalla turvemaiden terveyslannoituksen (tuhkalannoitus) vuotuiset työmäärät 40 000 hehtaariin nykyisestä noin 11 000 hehtaarista. Turvemaiden tuhkalannoituksella voidaan lisätä puuston kasvua 1–3 kuutiometriä hehtaarilla vuodessa 20–30 vuoden ajan. Kivennäismailla metsän kasvatuslannoitus on taloudellisesti kannattavaa toimintaa ja sitä voidaan edistää markkinaehtoisesti mahdollisesti myös jakeluvelvoitteen joustomekanismin kautta.
- Luodaan uusi tukijärjestelmä eli metsäpinta-alan laajentamistuki. Määrärahaa käytettäisiin avustusten maksamiseen maanomistajille, jotka metsittävät maatalouskäytön ulkopuolelle jääneitä peltolohkoja, turvetuotannosta poistuneita suonpohjia tai ohutturpeisia, heikkotuottoisia peltoja.
- Panostetaan kohdennettuun informaatio-ohjaukseen, jotta metsänomistajat ovat tietoisia riskeistä ja tukijärjestelmienkin kautta uusista mahdollisuuksista hoitaa metsiään kannattavasti ja kestävästi kasvusta ja hiilensidonnasta huolehtien (ml. nopea uudistaminen hakkuun jälkeen, tiheämpänä kasvattaminen ja kiertoaikojen maltillinen pidentäminen soveltuvilla kohteilla, sopivat lannoituskohteet, metsätuhoriskikohteet jne.)
- Lisäksi huolehditaan siitä, että metsälainsäädäntö on ajan tasalla ja tukee tavoitetta metsien kasvatustiheyden ylläpitämisestä ja siitä, että hakkuun jälkeen uusi hyväkasvuinen metsä saadaan alulle viipymättä.

Miten päättyneen Hiilestä Kiinni -ohjelman opit saadaan vietyä käytäntöön?

Hiilestä kiinni -kokonaisuuteen kuului mm. määräaikaisia tukia toimeenpanoon, kasvihuonekaasuinventaarion ja -seurannan kehittäminen, monitieteinen tutkimus- ja innovaatio-ohjelma, alan toimijoiden yhteistyössä laadittu tieto-ohjelma sekä käytännönläheisiä kehittämishankkeita. Esimerkiksi Hiilestä kiinni -kokonaisuudessa tuotettu turvemaiden

paikkatietoaineisto on jo viety osaksi kansallisen kasvihuonekaasuinventaarion maatalousmaiden lähtötietoaineistoa.

Ministeriö vie Hiilestä kiinni -kokonaisuuden kautta kartutettua osaamista eteenpäin mm. tulosohjauksen ja informaatio-ohjauksen avulla. Lisäksi hankkeista saatua tietoa pystytään hyödyntämään esimerkiksi seuraavan YMP-kauden sekä seuraavan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelussa.

Tietoa hankkeissa ja niistä tuotetuissa hyvistä käytännöistä on kotimaassa levitetty hankkeiden ja kokonaisuuden tilaisuuksissa, mediayhteistyöllä, AgriHubin sivuilla ja kohdennetulla viestinnällä ja vuorovaikutuksella. Tietoa on viety käytäntöön muun muassa maanomistajien neuvonnassa, metsänhoidon suositusten uudistuksissa, oppilaitoksissa sekä viljelijöiden vertaisverkostoissa. Kokonaisuuden viimeisinä vuosina vahvistettiin panostuksia hankkeissa tutkitun ja kehitetyn tiedon vaikuttavuuteen, tiedon jalkautukseen, osaamisen kehittämiseen, neuvontaan ja opetustilojen ilmastotyön kehittämiseen.

Maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpidekokonaisuuteen kuuluneet viimeisetkin hankkeet päättyivät vuoden 2024 lopussa ja hankkeiden loppuraportit on julkaistu maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla. Yhteensä 180 hankkeen kokonaisuudessa kehitetyn tiedon ja ilmastokestävien käytäntöjen toteuttamista jatketaan ja tehostetaan laajassa yhteistyössä eri puolilla maata. Tätä tukee muun muassa ELY-keskusten valtakunnallisen ilmastoyksikön toiminta.

ELY-keskusten valtakunnallisen ilmastoyksikön tehtävänä on edistää alueellisesti maankäyttösektorin, maatalouden ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen ilmastoimia. Yksikkö tukee alueiden toimijoita ilmastorahoituksen saavutettavuudessa ja osaamisen kehittämisessä, tuottaa ajantasaista ilmastotietoa ja asiantuntijapalveluita alueiden tarpeisiin. Yksikkö laajentaa EU:n missioverkostoja ja tukee hillintää ja sopeutumista edistävien toimija- ja ELY-asiantuntijaverkostojen jatkuvuutta aluehallinnon uudistuksessa (esim. hulevesi- ja kuivatusverkosto). Ilmastoyksikkö fasilitoi yhteistyötä maakunnissa ja alueilla sekä ylläpitää Hiilestä kiinni -verkostoa. Ilmastoyksikkö tuottaa myös hankkeiden tuloksia kokoavia materiaaleja, järjestää koulutustapahtumia sekä koordinoi työn ja tekijöiden organisoitumista jatkossa.